

Mamlaka ya Maandiko Matakatifu

Biblia na Ufunuo

Jua kuwa Mungu ni kitu Muhimu katika maisha. Mungu kaumba watu kwa lengo la mahusiano na Yeye mwenyewe. Mahusiano haya yanategemea Yeye ni nani kwasababu kajidhihirishwa mwenyewe. Mungu ni nafsi, inamaanisha ana akili, Hisia, mahusiano na utambuzi. Kwa sababu ni nafsi na si nafsi isiyoye na utambuzi na hivyo Mungu lazima ajifunue kwetu. Ameyafanya haya katika ufunuo wake wa jumla (Dunia) na ufunuo maalumu (Neno la Mungu).

Ufunuo wa Jumla

Ufunuo wa jumla ni ufunuo wa Mungu kwa watu wote wakati wote. Ufunuo huu unaonekana katika uumbaji wake wa vitu vinavyoonekana ([Zaburi. 19:1](#), “Mbingu zauhumbiri utukufu wa Mungu”) kuwa dhahiri kwao ([Rum. 1:19–20](#), “Kwa kuwa mambo ya Mungu yanayojulikana yamekuwa dhahiri ndani yao kwa maana Mungu aliwadhihirishia kwasababu mambo yake yasiyoonekana tangu kuumbwa ulimwengu yanaonekana na kufahamika kwa kazi yake yaani uweza wake wa milele na uungu wake hata wasiwe na udhuru”). Ufunuo wa jumla huonesha sifa za Mungu — kama vile, uwepo wake, nguvu, ujuzi, na hata hakima, kwa nyongeza ushuhuda wa ufahamu wa mwanadamu unatoa maadili ya kimungu kwa wanadamu wote ([Rum. 2:14–15](#)). Hii inamaanisha kwamba ufunuo wa jumla unawapa watu kujua kwamba Mungu yupo, ufahamu wa sifa zake, na hata ufahamu wa maadili yake. Hii inatupa umakini wa kushtakiwa tunapokuwa mbele za Mungu kwamba tumemkosea tunapokwenda kinyume na maadili yake. Katika dini nyingi za uongo zilizokuja watu wengi wamekuwa wakijifariji katika dhamira zao.

Lakini ufunuo wa jumla hautoi ufahamu wa jawabu la kweli juu ya dhamira ya mwanadamu mbele za Mungu: msamaha wa dhambi unaopatikana kwa njia ya Yesu kristo. Hii inamaanisha kwamba ufunuo wa jumla hautoi ufahamu binafsi wa Mungu kama Baba mwenye upendo wa kuwakomboa watu wake na kuweka Agano nao. Kwa hili, mtu anahitaji Ufunuo maalumu ambao Mungu kaufanya katika historia kwa njia ya pekee, katika Biblia, na hata katika Yesu kristo.

Ufunuo Maalumu

Biblia ni ufunuo wa Mungu ulioandikwa kwamba yeye ni nani na kile alichokifanya katika historia ya ukombozi. Wanadamu wanahitaji uungu huu, mtazamo ambao utaharibu kabisa malengo yao binafsi, vifungo ya asili na hali ya kuanguka. Kwa njia ya Neno la Mungu lililo andikwa watu wake wanaweza kushinda upotofu, kukuwa katika utakaso, kutumikiana kwa nguvu na kuishi maisha ya milele kama Mungu alivyokusudia.

Uvuvio wa Maandiko

Biblia ni “Neno lililovuviwa na Mungu” (cf. [2 Tim. 3:16](#)) na kupokea mamlaka yake ya kweli, nguvu, sifa takatifu kutoka kwa Mungu mwenyewe ambaye aliwavuvia wanadamu kuandika kwa hakika kile alitaka waandike. Badala ya kuwapa maneno Mungu alitumia utu wao wa kipekee na hata matukio. Maandiko ni ya kibinadamu na ni ya Kiungu kabisa. Ni ushuhuda wa watu kwa ufunuo wa Mungu na ufunuo wa Mungu mwenyewe. “*Mkijua neno hili kwanza, ya kwamba hakuna unabii katika maandiko upatao kufasiriwa kama apendavyo mtu Fulani tu. Maana unabii haukuletwa popote kwa mapenzi ya mwanadamu bali wanadamu waliyanena yote yaliyotoka kwa Mngu wakiongozwa na roho Mtakatifu*” ([2 Pet. 1:20–21](#)). Kwa kuwa Biblia ni neno la Mungu kwa njia ya maneno ya wanadamu inaweza kuaminika kama Ufunuo halisi kutoka katika kinywa cha Mungu.

Usahihi wa Maandiko

Usahihi wa mafundisho inamaanisha kwamba Biblia yote ni kweli na kamilifu katika asili yake. Njia nyingine ya kulizungumzia hili ni kwamba Biblia haijipingi. Kwa kuwa Mungu ndiye mwandishi mkuu wa maandiko na kwa sababu yeye ni kweli hivyo hata neno lake ni kamilifu na kweli pia : Yeye ni “Mungu asiyedanganya” ([Tito 1:2](#)). Itakuwa inapingana na sifa zake tukisema kwamba anaweza kusema kitu cha uongo. Mungu anjua yote, yeye ni mkweli na mwema, ana nguvu zote, yeye anajua na ansema kwelina anaweza kuwasiliana na kulitunza neno lake. “Ee Bwana Mungu , Wewe ni Mungu , na maneno yako ni kweli na umeahidi mambo mema kwa watumishi wako ” ([2 Sam. 7:28](#)). “Kila neno la Mungu linasema kweli” ([Methali. 30:5](#); cf. [zaburi. 12:6](#); [119:42](#); [Yohana 17:17](#)).

Usahihi hauhitaji ukweli wa karne ya ishirini na moja au lugha ya kisayansi. Nukuu zifuatazo kutoka katika tamko la chikago juu ya ukweli wa Biblia inaeleza nini Usahihi haumaanishi:

Tunathibitisha kwamba matumizi sahihi ya inerrancy kama neno la kitheologia pamoja na rejea ya ukweli kamili wa maandiko. Tunakataa kwamba ni sahihi kuyatathimini maandiko kulingana na kiwango cha ukweli na mapotofu yaliyokaribiana na matumizi au makusudi yake. Tunaendelea kukataa kwamba inerrancy na imekataliwa na mambo ya Kiblia kama vile maelezo sahihi ya sasa , hali isiyo ya kawaida, misamiati au maneno, maelezo asili ya mitazamo, taarifa za uongo, matumizi ya uongo, mpangilio wa vitu, mchanganuo wa vitu mfuatano au utumiaji wa maeneo (*Chicago Statement on Biblical Inerrancy*, Art. XIII).

Inerrancy ya maandiko inampatia Muumini ujasiri katika Biblia kwa kuwa msingi wake wa uelewa ule Mungu anaotaka auelewe na kile anachokihitaji katika uungu na uzima wa milele.

Uwazi wa Maandiko

Biblia yenyewe inakubali kwamba kuna sehemu nyingine katika Biblia ni “Ngumu kuzielewa” ([2 Pet. 3:16](#), inagusia mitazamo ya nyaraka za Paulo). Kwa ujumla, kwa ufunuo wa maandiko kwa njia ya roho mtakatifu ([2 Tim. 2:7](#)), mafundisho ya Boiblia ni wazi kwa wale walio na lengo la kumjua na kumtii Mungu. Neno lake linasema “Kuwaelimisha walio wa kawaida” ([Zaburi.](#)

[19:7; 119:30](#)). Yesu mafundisho yake yalilalia katika Agano la kale: Alimaanisha maandiko yake ni wazi na mara zaote alisema, “Hamkusoma ... ?” (cf. [Math. 12:3, 5; 19:14; 21:42; 22:31](#)).

Kwa sababu ya uwazi wa maandiko Wakristo wanaposhindwa kukubaliana juu ya aya ya maandiko wanasema kwamba tatizo siyo katika maandiko bali ni wao jinsi wanavyoitaafasiri na kuelewa. Mungu katupatia watu wanaoweza kutusaidia katika uelewa ([1 Kor. 12:28; Ef. 4:11](#)). Waumini wanajukumu la kusoma, kutafasiri, na kuelewa Biblia kwasababu ni wazi. Hili ndilo lilikuwa ni wazo la waanzilishi wa uporotestanti walioona watafasiri Biblia katika lugha za kawaida za wanadamu. Waliamini kwamba wakristo wote ni makuhani walio na uwezo wa kumjua Mungu kwa njia ya Neno lake na kuwasadia wengine.

Ukamilifu wa Maandiko

Maandiko yanatupatia maneno yote yanayohitaji tumjue Mungu kabisa na kibinafsi, na kila kitu anachotaka kutueleza ili tuweze kuishi maisha tele ya Kimungu ([Zaburi. 19:7–9; 2 Tim. 3:15](#)). Mungu kawapatia watu ufunuo wake wa kutosha ili kwamba waweze kujua, kumtegemea, na kumtii. “*Kila andiko lenye punzi ya Mungu lafaa kwa mafundisho na kwakuwaonya watu makosa yao na kwakuwaongoza na kwakuwaadibisha katika haki. Ili mtu w Mungu awe kamili amekamilishwa apate kutenda kila tendo jema*” ([2 Tim. 3:16–17](#)). Mungu anaamuru kwamba kisiwepo kitu cha kuongezwa au kupunguzwa inayoonesha kwamba Biblia ni kamili kile alichokihitaji katika kila hatua katika historia yote ya maandiko hadi wokovu.. “*Msiliongeze neno niwaamuruo wala msilipunguze mpate kuzishika Amri za Bwana Mungu wenu niwaamuruo*” ([Kumb. 4:2](#); cf. [Kumb. 12:32; Metha. 30:5–6](#)). Uharibifu mkubwa dhidi ya usahihi katika hitimisho la Biblia yote ([Ufunuo. 22:18–19](#)) inatumika zaidi katika kitabu cha ufunuo lakini katika maana nyingine inaweza kuwa katika Biblia yote: “*Namshuhudia kila mtuayasikiaye maneno ya unabii wa kitabu hiki mtu yeyote akiyaongeza Mungu atamwongezea hayo mapigo yaliyo andikwa katika kitabu hiki. Na Mtu yeyote akiondoa lolote katika maneno ya unabii wa kitabu hiki Mungu atamwondolea sehemu yake katika mti ule wa uzima na katika ule mji mtakatifuambao habari zake zimeandikwa katika kitabu hiki*” ([Ufunuo. 22:18–19](#)).

Waumini wanapaswa kuona uhuru na kutiwa moyo katika kushukuru kwamba Mungu amefanya maelekezo yote yenya mamlaka yanayohitajika ili kumjua na kuishi kama alivyokusudia. Hivyo waumini wanapaswa kutisherezwa na kile Biblia inachofundisha na kile ambacho haijakisema. “*Mambo ya siri niya Bwana Mungu wetu lakini mambo yaliyofunuliwa ni yetu sisi na watoto wetu milele ili tuyafanye maneno yote ya sheria hii*” ([Kumb. 29:29](#)).

Mtazamo wa Yesu wa Maandiko

Sababu inayotushawishi tuamini kwamba Biblia imevuviwa, kamilifu, wazi, na haina upungufu ni kwasababu hiki ndicho Yesu aliamini. Mafundisho yake yalisema kwamba Agano la kale lilikuwa ni mamlaka ya Baba yake: “*Mlidhani ya kwamba nimekuja kuitangua sheria au Manabii, sikuja kuitangua bali kuitimiliza, kwa maana nasema hakika, mpaka mbingu na nchi zipite yodi moja wala Nukta moja ya torati haitaondoka hata yote yatimie*” ([Mathayo. 5:17–18](#)). Yesu anazungumzia dazeni za matukio na watu wa Agano la kale na alikuwa anaichukulia kwamba agano la kale na historia yake ni sahihi. Alinukuu katika kitabu cha Mwanzo kama maneno ya Baba yake aliposema, “Hamkusoma ya kwamba yeye aliyewaumba mwanzo

aliwaumba mtu mme na mtu mke. Akasema kwa sababu hiyo mtu atamwacha babaye na mamaye ataambatana na mkewe na hao wawili watakuwa mwili mmoja? Hata imekuwa si wawili tena bali mwili mmoja basi aliowaunganisha Mngu mwanadamu asiwatenganishe” ([Mathayo. 19:4–6](#)). Yesu hadhani kwamba swla la uumbaji lilikuwa so kweli lakini alinukuu maneno kutoka katika kitabu cha Agano la kale ambayo Mungu mwenyewe alisema

.”Ilikuwa ni kawaida theologia ya Yesu kunukuu ukweli wa Agano la kale ([Mat. 5:12; 11:23–24; 12:41–42; 24:37–39; Luka 4:25–27; 11:50–51; Yohana 8:56–58](#)). Mtazamo wa Yesu katika Agano la kale linalojisema lenyewe.

Yesu alijiona kwamba yeye ni mtimizaji wa maandiko ([Math. 26:54; Marko 8:31](#)). Maisha yake yote, Yesu alitumia maandiko kushinda majaribu ([Mat. 4:1–11](#)) na kukanusha ubishi ([Math. 19:1–12; 22:39; 27:46; Mark 7:1–13; Luka 10:25–26](#)). Mwishoni mwa maisha yake Yesu alikufa akinukuu Agano la kale (cf. [Matt. 27:46](#) pamoja [Zaburi. 22:1](#)). Wakati wa kufufuka kwake alieleza maandiko akiwa katika njia ya Emausi na kwa wanafunzi wake katika Yerusalemu ([Luka 24:13–17, 44–47](#)).

Utambuzi wa jinsi alivyo kama Mungu Bwana Yesu aliona kwamba mafundihso yake yanauvuvio sawa na ule wa Agano jipya. Yesu alifundisha kwa mamlaka tofauti na walimu wengine wa sheria. Aliitafasiri sheria kwa mamlaka yake bila kutegemea vyanzo vya rabi ([Math. 5:21–48](#)). Aliieleza sheria na mafundisho yake kama kitu sawa: “*Mbingu na nchi zitapita lakini maneno yangu hayatapita kamwe*” ([Mathayo. 24:35](#), cf. [Mathato. 5:17–18; Yohana 14:10, 24](#)). Yesu alitazama Agano la kale na mafundisho yake kama yote ni maneno ya Mungu. Ushuhuda wa kitume ulikuwa ni matokeo ya Roho Mtakatifu kuweka kweli za kiroho katika uandishi na si maneno yam domo tu ([Marko 3:13–19; Yohana 16:12–14; Mdo 26:16–18; 1 Kor. 2:12–13](#)).

Yesu aliyachukua maandiko na kuyafanya kuwa ni mamlaka ya mungu aliyoyaweka katika maisha yake yote. Wale wanaomfuata Kristo wanahimizwa kuyatendea maandiko (Agano la kale na Agano jipya) kwa namna ile ile. Kwa wakristo, Biblia ni Nguvu na Furaha yetu. Mungu anapaswa kutafakariwa katika Neno lake ([1 Petro. 2:2](#)). Neno la Mungu ni hazina nzuri inayopaswa tujifunze, tuitafakari na kutii:

Mwanangu kama ukiyakubali maneno yangu na kuyaweka akiba maagizo yangu hata ukatega sikio lako kusikia Hekima ukauielekeza Moyo wako upate kufahamu, Naam ukiita busara na kupaza sauti yako upate ufahamu ukiutafuta kama fedha na kuutafutia kama hazina iliyositirika ndipo utakapofahamu kumcha Bwana na kupata kumjua Mungu ([Methali. 2:1–5](#)).